

פרק קמח

א הללוּ-ה' /

הללוּ אֶת־ה' מִן־הַשָּׁמַיִם

ב הללוּהוּ כָל־מַלְאָכָיו

ג הללוּהוּ שָׁמַיִשׁ וַיִּרְחַ

ד הללוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם

ה יִהְלֹלוּ אֶת־שֵׁם ה'

ו וַיַּעֲמִידֵם לְעֵד לְעוֹלָם

ז הללוּ אֶת־ה' מִן־הָאָרֶץ

ח אִישׁ וּבָרָד שֶׁלֹּג וְקִיטּוֹר

ט הַהָרִים וְכָל־גְּבָעוֹת

י הַחַיָּה וְכָל־בְּהֵמָה

יא מַלְכֵי־אָרֶץ וְכָל־לְאֻמִּים

יב בַּחוּרִים וְגַם־בְּתוֹלוֹת

יג יִהְלֹלוּ / אֶת־שֵׁם ה'

יד וַיִּרְם קֶרֶן / לַעֲמוֹ

הללוּ-ה' /

הללוּהוּ בַּמְרוֹמִים:

הללוּהוּ כָל־צִבְאוֹ [צִבְאוֹ]

הללוּהוּ כָל־בּוֹכְבֵי אוֹר:

וְהַמִּים אֲשֶׁר / מַעַל הַשָּׁמַיִם:

כִּי הוּא צִוָּה וַנִּבְרָאוּ:

חֶקֶד נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר:

הַנִּינִים וְכָל־תְּהוֹמוֹת:

רוּחַ סַעְרָה עֲשֶׂה דְּבָרוֹ:

עֵץ פָּרִי וְכָל־אֲרָזִים:

רָמִשׁ וְצִפּוֹר כָּנָף:

שָׂרִים וְכָל־שֹׁפְטֵי אָרֶץ:

וְקָנִים עִם־נְעָרִים:

כִּי־נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ

תְּהוֹלָה לְכָל־חֲסִידָיו

הוֹדוּ עַל־אָרֶץ וְשָׁמַיִם:

לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עִם־קֶרֶבוֹ

מִזְמוֹר קמח

(הַמִּזְמוֹר הָרְבִיעִי בְּקֶבֶץ מִזְמוֹרֵי הַחִלּוּלִים)

בַּמִּזְמוֹר שְׁנֵי חֲלָקִים: (א) עַל הַבְּרִיּוֹת שֶׁלְמַעַלָּה לְהַלֵּל אֶת ה' (א-ו); (ב) עַל הַבְּרִיּוֹת שֶׁלְמַטָּה לְהַלֵּל אֶת ה' (ז-יד).

Translation: In this Mizmor there are two sections: a. The responsibility of the creations in heaven to praise G-d (verses 1-6). b. The responsibility of the creatures on earth to praise G-d (verses 7-14).

לְסִכּוּם מִזְמוֹר קמח

בַּמִּזְמוֹר זֶה הַמְשׁוֹרֵר פּוֹנֵה אֶל כָּל הַבְּרוּאִים שֶׁבְּכָל הַמְקוֹמוֹת שֶׁבִּיָּקוּם כְּלוּ וְקוֹרָא לָהֶם לְהַלֵּל אֶת ה'. בַּחֲלֶק הָרִאשׁוֹן – פּוֹנֵה הוּא אֶל הַבְּרִיּוֹת שֶׁבַּשָּׁמַיִם, וּבַחֲלֶק הַשֵּׁנִי – אֶל הַבְּרִיּוֹת שֶׁבָּאָרֶץ. שְׁנֵי הַחֲלָקִים מְקַבְּלִים זֶה לָזֶה: בְּמַתִּיחָתָם – צוּי כּוֹלֵל בְּלִשׁוֹן זִכְחוֹת: תְּלִדוּ אֶת ה' מִן הַשָּׁמַיִם, תְּלִדוּ אֶת ה' מִן הָאָרֶץ. לְאַחַר הַצּוּי הַכוֹלֵל יֵשׁ פְּרוּט שֶׁל הַמַּצּוּיִם שֶׁחַצּוּי מִכֶּן אֱלִיהֶם, וְלְאַחַר הַפְּרוּט שׁוֹב צוּי כּוֹלֵל, וְהַפְּעַם בְּלִשׁוֹן וְסִתְרִים: יִהְלֹלוּ אֶת־שֵׁם ה', וְלְאַחַר הַצּוּי בְּאוֹר עַל מַת יֵשׁ לְהַלֵּל, וּבְרִאשׁ הַבְּאוֹר: 'כִּי' – כִּי הוּא צִוָּה וַנִּבְרָאוּ וְגו' – כִּי־נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ וְגו'.

תפלת שהרית-101 Tefila

Translation: In this Mizmor, the author turns to all of G-d's creations wheresoever situated and calls upon them to praise G-d. In the first section, he turns to the creations in heaven and in the second section, to the creations on earth. The two sections follow the same literary patterns: in their opening lines, the author uses general wording: praise G-d from heaven and then, praise G-d from earth. After the general command, he provides directions to specific entities. After the detailed instructions, he again provides a general command but in this instance unnamed entities: they will praise the name of G-d. He then explains why they need to praise G-d: because G-d commanded and it was created and because His name is exalted and singular.

וַיְהִי הַבְּדִלִים בֵּין מְבִנֵּה הַחֶלֶק הָרִאשׁוֹן וּמְבִנֵּה הַחֶלֶק הַשֵּׁנִי. הַצִּוִּי הַכּוֹלֵל הַפּוֹתֵחַ אֶת הַחֶלֶק הָרִאשׁוֹן אֲמֹר בְּשֵׁמִי צִלְעוֹת מַקְבִּילוֹת: הִלְלוּ אֶת־ה' מִן הַשָּׁמַיִם – תִּלְלוּהוּ בַּמְרוֹמִים. וְאֵלֹהֵי הַצִּוִּי הַכּוֹלֵל הַפּוֹתֵחַ אֶת הַחֶלֶק הַשֵּׁנִי אֲמֹר בְּצִלְעֵי אֶחָת: תִּלְלוּ אֶת־ה' מִן־הָאָרֶץ. – בַּחֶלֶק הָרִאשׁוֹן הַצִּוִּי 'הִלְלוּ' בָּא לִסְנִי כָּל פֶּרֶט וּפֶרֶט וְאֵלֹהֵי בַּחֶלֶק הַשֵּׁנִי אֵין צִוִּי 'הִלְלוּ' לִפְנֵי הַפְּרָטִים. בַּחֶלֶק הָרִאשׁוֹן יֵשׁ שְׂבָעָה צִוִּיִּים לְנוֹכְחֵים: תִּלְלוּ, תִּלְלוּהוּ... וּבַחֶלֶק הַשֵּׁנִי יֵשׁ צִוִּי אֶחָד לְנוֹכְחֵים: תִּלְלוּ אֶת־ה' מִן־הָאָרֶץ. בְּסוֹף הַחֶלֶק הָרִאשׁוֹן יֵשׁ צִוִּי לְנִסְתָּרִים 'הִלְלוּ', וְכֵן בְּסוֹף הַחֶלֶק הַשֵּׁנִי, בְּיַחַד עֲשָׂרָה צִוִּיִּים בְּמוֹמָר (וְאֵם נֹסִיף אֶת קְרִיאַת הַמַּעֲנֶה 'הִלְלוּ־יָהּ' בַּפְּתִיחַת הַמּוֹמָר וּבְסוֹפוֹ – יַעֲלֶה מִסְפֵּר כָּל הַצִּוִּיִּים לְהִלָּל שְׁבַמּוֹמָר לְשָׁנִים עֶשְׂרִי). בַּחֶלֶק הָרִאשׁוֹן – הַמְשׁוֹרָר מְפָרֵט שְׂבָעָה מִצִּוִּיִּים עֲלִיּוֹנִים תְּחִיבִים לְהִלָּל אֶת ה': מַלְאָכָיו, צַבָּאָיו, שְׁמֶשׁ, יָרֵחַ,

Translation: There are differences in the structure of the two sections. The command that opens the first section is composed of two complementary clauses: Praise G-d from the heavens / praise G-d from on high. However the command that opens the second section includes only one clause-Praise G-d from earth. In the first section the command of praise comes before each detail while in the second section you do not find the word: praise before each detail. In the first section there are seven directed commands; i.e. Hallelu, Halleluhu . . . in the second section there is one directed command: Hallelu Es Hashem Min Ha'Aretz. At the end of the first section there is a command to those not identified; i.e. Yiballelu and so too at the end of the second section. In total we find ten commands in this Mizmor (and if we include the commands of Halleluya at the beginning and at the end of the Mizmor, the total is twelve). In the first section-the author describes seven entities which are obligated to praise G-d; i.e. His angels, the sun, the moon,

כּוֹכְבֵי אוֹר, שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, הַיָּמִים אֲשֶׁר מַעַל הַשָּׁמַיִם. הַסֹּדֵר הוּא לְפִי הַשִּׁיבוֹתָם: בְּמַעֲלֵה הָעֲלִיּוֹנָה הַמַּלְאָכִים, לְמִשְׁה מִהֶם הַשָּׁמֶשׁ, הַיָּרֵחַ וְהַכּוֹכְבִּים, לְמִשְׁה מִהֶם 'שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם' וְהַיָּמִים הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁהֵם גּוֹסִים דּוֹמָמִים. כְּאֲמֹר, סֹדֵר זֶה הוּא לְפִי מַעֲלַת חֲשִׁיבוֹתָם אֲבָל לֹא לְפִי סֹדֵר מְקוֹמָם, שְׁמִסְתַּבֵּר שְׁשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הֵם מַעַל לְשָׁמֶשׁ לַיָּרֵחַ וְלַכּוֹכְבִּים.

Translation: the stars of light, the skies and the water above the skies. The order is according to their importance: the angels represent the most important, then the sun, the moon and the stars. Below them lie the skies and the waters above the skies, all of which are inanimate objects. As we stated, the order is based on importance and not in their place in the heavens. It being understood that the skies are above the sun, moon and stars.

בַּחֶלֶק הַשֵּׁנִי וּפְרָטֵי עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה מִצִּוִּיִּים שְׂבָעוּלָם תִּתְחַחֵן תְּחִיבִים לְהִלָּל אֶת ה'. וְהֵם נִתְּלָקִים עַל פִּי סֹדֵרָם לְשֵׁלֶשׁ קְבוּצוֹת, בְּכָל קְבוּצָה שְׁמוֹנֶה פְּרָטִים: הַקְּבוּצָה הָרִאשׁוֹנָה – מִצִּוִּיִּים שְׂבָעִים, בָּאֵשׁ וּבִרְחֹת: תַּיִנִּים, תְּהוֹמוֹת, אֵשׁ, בָּרָד, שֶׁלֵּג, קִיטוֹר, רוּחַ, סַעֲרָה־אֵי. הַקְּבוּצָה הַשֵּׁנִי – תְּאֻדָּה וְתַצְמָחִים וּבְעֲלֵי הַחַיִּים: הָרִים, וְבָעוֹת, עֵץ פָּרִי, אֲרָזִים, תֵּיָה, בְּהֵמָה, רֶמֶשׁ, צִפּוֹר כָּנָף. הַקְּבוּצָה הַשְּׁלִישִׁית – בְּנֵי הָאָדָם: מַלְכֵי־אֶרֶץ, לְאֻמִּים, שְׂרָרִים, שְׂפָטֵי אֶרֶץ, בַּחוּרִים, בְּתוּלוֹת, יְקִיָּים, וְעָרִים.

תפלת שחרית-Tefila 101

Translation: In the second section are listed twenty four entities found on earth that are obligated to praise G-d. They are divided into three groups and in each group are found eight entities. In the first group are entities that exist in water, in fire or in wind: serpents, depths, fire, hail, snow, smoke, wind and storm. In the second group are the land, what grows from the land and the animals: mountains, valleys, fruit trees, cedar trees, wild animals, domesticated animals, insects and winged birds. The third group consists of a variety of humans: kings, nations, government officials, judges, young men, young women, the elderly and the young.

עַל יְדֵי שְׁפָרְט הַמְּשׁוּרָר אֶת כָּל הַמְּצֻיִּים הָאֵלֶּה וְצִוָּה עֲלֵיהֶם לְהַלֵּל אֶת ה' הַקִּיף אֶת כָּל הַיָּקוּם
וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בּוֹ, וְקָבַע שְׁמִכָּל פֶּרֶט שְׁבִיקוֹם עוֹלָה תְּהִלַּת הַבּוֹרָא אֶת הָעוֹלָם וּמִנְהִיגוֹ, וּבְכָל
סֵפֶה שְׁבִיקוֹם יָבֵר הוֹדוֹ שֶׁל ה' שֶׁהוּא לְבָדוֹ וְנִשְׁגָּב עַל כָּל הַמְּצֻיִּים.

Translation: By listing all these entities in detail and by commanding each to praise G-d, the author includes all and what is in all thereby establishing that G-d created every inch of the universe. The author then demands that all that is found in the universe praise G-d including those who govern over all that was created. The point being that from every corner of what was created we witness the majesty of G-d and that G-d alone reigns over all that is found in the universe.

בְּתִהְיֶינָה ה' מֵאֵת הָעֲלִיּוֹנִים נֹאמֵר: כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ גוֹי, וּבְתִהְיֶינָה ה' מִפִּי הַתַּחֲתוֹנִים נֹאמֵר:
כִּי-נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ גּוֹי. וְהוּא מְשׁוֹם שְׁלֵעִינֵי אָדָם הָעֲלִיּוֹנִים נִרְאִים כְּאֵלוּ הֵם בְּעֵלֵי כָח קִיּוֹם
עֲצָמִי, וְהַטָּעִים הַמְּשׁוּרָר שֶׁלֹּא כֵן הוּא, אֲלֵא בְּרֹאִים הֵם וּמִיָּמִים בִּכְחַ שְׁתַּתֵּן בָּהֶם ה'. וּכְשֶׁדָּבָר
עַל הַמְּצֻיִּים הַתַּחֲתוֹנִים בְּקֶשׁ לְלַמְּדוֹ שֶׁאֵין מְצִי שְׂרָאוֹי לִיחַס לוֹ שֶׁנֵּב וְרִמְמוֹת, לְהַעֲרִיצוֹ
וּלְעִבְדוֹ וּלְבַטֵּחַ בּוֹ אֲלֵא ה' לְבָדוֹ. וּבִיחּוּד כָּל אוֹתָם מַלְכִּים שָׂרִים וְשׁוֹפְטִים (הַמְזְכָּרִים בַּפְסוּק יא)
הַמְּקַבְּדִים בְּעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת – אֵין גְּדֻלָּתָם חֲשׁוּבָה כְּלוֹם לְעֲמַח גְּדֻלַּת ה'. וְעוֹד יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַלְשׁוֹנֹת
הַמְּסִימִים אֶת שְׁנֵי חֲלָקֵי הַמְּזֻמָּר מְקַבְּלִים זֶה לָזֶה. וְיֵשׁ לְהַכִּין אֶת כְּוִנַּת הַדְּבָרִים לִפְיֵי הַמִּדָּה
הַנּוֹהֶגֶת בַּתְּקַבְּלוֹת: 'אֲמַר בְּזֶה הוּא הַדִּין בְּתִבְרֹו', כְּלוֹמֵר: גַּם הָעֲלִיּוֹנִים וְגַם הַתַּחֲתוֹנִים הִיבִים

Translation: Concerning why the heavenly bodies need to praise G-d, it is written: G-d commanded and they were created while concerning the praise expected from the entities created on earth it is written: because His name alone is exalted. The author varies the wording because in the eyes of man the heavenly bodies appear to have independent powers. The author wants to emphasize that such a thinking is false. The heavenly bodies are also G-d's creations and remain in place only through the grace of G-d. When the author speaks of the entities on earth he means to teach us no such entity should ever feel exalted and mighty and expect that others venerate, serve or have faith in them when those attitudes should be directed to G-d. This is a particular message to mortal kings, government officials and judges who are all respected in the eyes of man. In truth, their standing is low compared to the exalted standing of G-d. We can further suggest that the wording that concludes each section of the Mizmor complement the other. We need to understand their intent according to how they are complementary: what was written concerning one applies to the other. In other words: both those above and those below are obligated

הַחֵלֵל אֶת ה' כִּי הוּא צִוָּה וַיִּבְרָא וְגו'. וְסִיָּם הַמְשׁוֹרֵר אֶת תְּהִלַּת ה' בְּרִבּוֹר
 יָיָרָם קֶרֶן לְעַמּוֹ וְגו' לְהַטְעִים, שֶׁזוֹ תְּהִלָּה מִיִּתְדָת לֵה', שְׁאֵף עַל פִּי שְׁהוּא בּוֹרָא כָּל וְנִעְלָה עַל
 כָּל, קָרֵב אֵלָיו אֶת עַמּוֹ וְהָרִים אֶת קֶרְנוֹ. וְכָל עַמֵּי הָאָרֶץ וּמוֹשְׁלֵיהֶם תִּיָּבִים לְהַכִּיר כִּי הָאֵל
 הַבּוֹרָא הוּא אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וְחִיָּבִים הֵם לְשַׁבְּחוֹ וּלְהַלְלוֹ עַל זֹאת. וְעוֹד: סִיָּם הַחֵלֵק הַשֵּׁנִי יָיָרָם
 קֶרֶן לְעַמּוֹ וְגו' מִקְבִּיל אֶל סִיָּם הַחֵלֵק הָרִאשׁוֹן 'וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם חֻק־נֶתָן וְלֹא יִעָבֹר',
 לְלַמֵּדֵנוּ כִּי בְּחִירַת יִשְׂרָאֵל לְעַם קָרוֹב לֵה' בְּאָרֶץ עוֹמֶדֶת לְעַד בְּחֻקּוֹת שָׁמַיִם. כְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר
 עַל יְדֵי יְרֵמְיָה הַנָּבִיא: כֹּה אָמַר ה' נָתַן שֶׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם, חֹקֶת גֶּרֶחַ וְכוֹכָבִים לְאוֹר לַיְלָה, רִנֵּעַ
 הַיָּם וַיִּהְיֶמוּ גִלְיָו, ה' צָבָאוֹת שְׁמוֹ, אִם-יִמָּשׁוּ הַחֻקִּים הָאֵלֶּה מִלְּפָנַי, נֶאֱסֶה-ה', גַּם יִרְעַע יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁבְּחוּ
 מִהֵיּוֹת גּוֹי לְפָנַי כָּל-הַיָּמִים (י"ד) לֹא לֵר-לֵה).

Translation: to praise G-d because G-d commanded and it was created and because His name is singularly exalted. He concludes the praise of G-d with "and He raised the esteem of His nation, etc." to stress that this a unique praise of G-d. Although G-d created everything and reigns over all, He brought His people close and raised the prestige of His people. All the nations of the world and their rulers are required to recognize that the G-d who was the creator is also the G-d of the Jewish People and that they need to praise G-d concerning this matter. Furthermore, the end of the second section "and He raised the esteem of His nation, etc." complements the words at the end of the first section "He placed them forever and He established His law that it is not to be transgressed." This teaches us that the choice of the Jewish People to be His close nation on earth will remain in place forever just like the rules of nature, as was said by Yirmiyahu the Prophet: Thus says the Lord, who gives the sun for a light by day, and the fixed order of the moon and of the stars for a light by night, which divides the sea when its waves roar; The Lord of hosts is his name. If those ordinances depart from before Me, says the Lord, then the seed of Israel also shall cease from being a nation before Me for ever.

הַצְוִיִּים הַדְּלוּ... יְהַלְלוּ הַמְּפִיָּם אֶל כָּל הַמְּצִיִּים כָּלֵם וּמְצִיִּים עֲלֵיהֶם לְהַלֵּל אֶת ה', מִעֲקָרָם
 הֵם לְשׁוֹנוֹת פִּיֹּט שְׁבוּתָתָם לְהַטְעִים שֶׁבְּכָל פֶּה שֶׁאֲדָם מְסַתְּכָל בִּיקוּם הוּא רֹאֶה שֶׁם אֶת גְּדֻלָּתוֹ
 וּתְפָאֲרָתוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא, וְרָאוּי לְאָדָם לְהַלֵּל אֶת הַבּוֹרָא עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא¹⁰.

Translation: The commands: Halilu . . . Yihalilu that are directed to those present and comprise instructions to praise G-d are in essence words of song whose intent is to stress that no matter where a person looks in the world he will see the greatness and glory of G-d. As a result, it is appropriate for man to praise G-d for all that He created.